

Sygn. akt: III AUa 2510/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Wolska

Sędziowie: SSA Iwona Szybka (spr.)

SSO del. Joanna Kasicka

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r. w Łodzi

sprawy **W. Ś.**

przeciwko **Zakładowi Emerytalno - Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji**

o wysokość emerytury policyjnej,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 2 października 2013 r., sygn. akt: V U 389/13;

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 2510 /13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 listopada 2009 roku Dyrektor Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej W. Ś., przyjmując na podstawie art. 15b w zw. z art. 32 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2004r. Nr 8, poz. 67 ze zm.), że za każdy rok pełnienia przez wnioskodawcę służby w organach bezpieczeństwa państwa emerytura wynosi 0,7% jej wymiaru. Ustalona w ten sposób wysokość emerytury wyniosła od dnia 1 stycznia 2010 roku 3.629,18 złotych.

Rozpoznając sprawę po raz pierwszy Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 2 czerwca 2011 roku oddalił odwołanie ubezpieczonego. Na skutek wniesienia przez ubezpieczonego apelacji od tego wyroku, Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 31 lipca 2012 roku, wydanym w sprawie III AUa 1723/11, uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu sądowi. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd I instancji nie wyjaśnił przyczyn, dla których brak jest w aktach osobowych odwołującego się informacji o przeniesieniu w stan etatowy (...) w L., a zatem czy do przeniesienia tego nie doszło, czy też fakt przeniesienia został pominięty. Dlatego też przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien ustalić, czy okres nauki w

Studium (...) wiązał się każdorazowo z przeniesieniem w stan etatowy (...) w L., a jeżeli przeniesienie to nie wchodziło w rachubę, to w jaki sposób odwołujący mógł pełnić obowiązki służbowe, będąc słuchaczem (...) w L..

Postanowieniem z dnia 8 lutego 2013 roku, Sąd Okręgowy w Warszawie przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim.

Zaskarżonym wyrokiem dnia 2 października 2013r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił decyzję Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. z dnia 16 listopada 2009r. w ten sposób, że przyznał W. Ś. prawo do wyliczenia emerytury policyjnej z uwzględnieniem wskaźnika 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok służby w okresie pozostawania przez wnioskodawcę słuchaczem Wyższej Szkoły (...) w L. w okresie od 31 lipca 1988r. do 22 czerwca 1989r.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach: W. Ś., ur. (...), jest uprawniony do emerytury policyjnej od dnia 1 czerwca 2005 roku. W dniu 29 lipca 2009 roku Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wystawił informację o przebiegu służby Nr (...), w której wskazano, że w okresie od 16 grudnia 1986 roku do 11 grudnia 1989 roku wnioskodawca pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie od 1 września 1988 roku do 22 czerwca 1989 roku wnioskodawca był słuchaczem Studium (...) w L.. Było to studium stacjonarne. Do studium wnioskodawca został skierowany w charakterze słuchacza z dniem 31 lipca 1988 roku (w okresie od 31 lipca 1988 roku do 31 sierpnia 1988 roku brał udział w tzw. obozie szkoleniowym), a do jednostki macierzystej, tj. Rejonowego (...) Spraw Wewnętrznych w R. wrócił z dniem 23 czerwca 1989 roku. W okresie nauki w studium wnioskodawca nie był zaliczony w stan etatowy uczelni, pozostając na etacie dotychczasowej jednostki, to jest Referatu (...) w R., skąd otrzymywał wynagrodzenie. W okresie tym wnioskodawca nie wykonywał obowiązków służbowych. Wnioskodawca uczył się w Studium (...) codziennie po około 6 godzin. Zwykle co dwa tygodnie jeździł do domu na sobotę i niedzielę. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasługujące na uwzględnienie. Powołując w podstawie prawnej wyroku art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145), jak też art. 15b ust. 1 pkt 1 znowelizowanej przepisami tej ustawy, ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 2004r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.), Sąd I instancji stwierdził, że w świetle tych uregulowań prawnych, jak również w świetle pozyskanej z IPN informacji co do przebiegu służby wnioskodawcy, zaistniały podstawy do dokonania przez Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego w W. z urzędu ponownego ustalenia wysokości emerytury W. Ś., przy przyjętych przez ten organ emerytalny zasadach. W ocenie Sądu Okręgowego - wbrew twierdzeniom organu rentowego - w przedmiotowej sprawie nie można przyjąć, że w okresie od 31 lipca 1988 roku do 22 czerwca 1989 roku, kiedy to odwołujący był słuchaczem Studium (...) w L., pełnił on służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Z materiału dowodowego wynika bowiem w sposób jednoznaczny, że w w/w okresie W. Ś. choć nie był etatowym słuchaczem Studium (...), to nie wykonywał zadań w macierzystej jednostce, tj. w Referacie (...) w R.. Zgodnie zaś z utrwalonym orzecznictwem Wyższa Szkoła (...) w L. nie może być traktowana jako organ bezpieczeństwa państwa, o jakim mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2007r. Nr 63, poz. 425 ze zm.) (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 maja 2010 roku, II AKa 108/10, KZS 2011/7-8/85 oraz Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 listopada 2009 roku, II AKa 322/09, KZS 2010/4/67). Skoro zatem Wyższa Szkoła (...) w L. nie była organem

bezpieczeństwa państwa, okres stacjonarnego kształcenia w Stacjonarnym Oficerskim Studium przy tej szkole winien być, przy ustalaniu wysokości emerytury policyjnej, liczony po 2,6% podstawy jej wymiaru za każdy rok jej pełnienia, zgodnie z art. 15b ust. 1 pkt 2 ustawy zaopatrzeniowej (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 marca 2013 roku, III AUa 1932/11). Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał W. Ś. prawo do wyliczenia emerytury policyjnej z uwzględnieniem wskaźnika 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok służby w okresie pozostawania słuchaczem Wyższej Szkoły (...) w L. w okresie od 31 lipca 1988r. do 22 czerwca 1989r.

W apelacji organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok zarzucając: - naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwie zastosowanie, w szczególności art. 13a ust. 5, art. 15 b ustawy z dnia 18 lutego 1994r. zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej i Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że do organu rentowego nie wpłynęła nowa zweryfikowana przez IPN informacja o przebiegu służby odwołującego, która mogłaby stanowić podstawę do zmiany decyzji. Zgodnie natomiast z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r., Nr 239, poz. 2404), środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione właściwymi organami Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu lub Państwowej Straży Pożarnej. Zgodnie zaś z art. 13a ust. 5 policyjnej ustawy emerytalnej, informacja o przebiegu jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy. Tym samym, informacja o przebiegu służby Nr (...) jest wiążąca dla organu rentowego i brak jest podstaw do przyjęcia, że okres służby odwołującego od dnia 31 lipca 1988r. do dnia 22 czerwca 1989r. (słuchacz (...) L.) powinien zostać policzony po 2,6 % podstawy wymiaru emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Przede wszystkim wskazać należy, że niewątpliwie sąd powszechny (sąd ubezpieczeń społecznych), rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji organu emerytalnego (dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.) w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej - zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Związanie to obejmuje jedynie organ emerytalny, który przy wydawaniu decyzji musi kierować się danymi zawartymi w informacji o przebiegu służby. Ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięci Narodowej nie mogą natomiast wiązać sądu - do którego wyłącznej kompetencji należy ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa do emerytury policyjnej i jej wysokości oraz odpowiednia kwalifikacja prawna ustalonych faktów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie II UZP 10/11, OSNP 2012/23-24/298, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 września 2012r., III AUa 2068/11, LEX nr 1220707).

W związku z powyższym Sąd I instancji miał pełne prawo do dokonania własnych ustaleń co do przebiegu służby odwołującego w organach bezpieczeństwa państwa, w tym co do spornego okresu od 31 lipca 1988r. do 22 czerwca 1989r. Czyniąc rozważania i dokonując kwalifikacji służby odwołującego od 31 lipca 1988r. do 22 czerwca 1989r., Sąd Okręgowy odniósł się do kwestii wykazania, iż służba w Wyższej Szkole (...) w L. nie była służbą w organach bezpieczeństwa, albowiem szkoły tej nie można uznać za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. W dalszej kolejności Sąd Okręgowy powołując się na stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 marca 2013r., III AUa 1932/11, LEX nr 1362917 ustalił, że ubezpieczony w okresie kiedy był nieetatowym słuchaczem (...) w Wyższej Szkole (...) w L. nie pełnił służby w organach bezpieczeństwa państwa. O ile stanowisko Sądu Okręgowego, że Wyższa Szkoła (...) w L. nie jest organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów jest jak najbardziej poprawne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11, OSNP 2012/23-24/298; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 18 listopada 2009r., II AKa 322/09, LEX nr 563028; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 maja 2010r., II AKa 108/10, LEX nr 832778; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 21 marca 2013r., III AUa 83/13, LEX nr 1298964), o tyle stanowiska Sądu Okręgowego, że W. Ś. jako nieetatowy słuchacz (...) w Wyższej Szkole (...) w L., który nadal otrzymywał wynagrodzenie z macierzystej jednostki, która niewątpliwie była organem Służby Bezpieczeństwa i nadal był etatowym funkcjonariuszem tej jednostki, nie pełnił służby w organach bezpieczeństwa państwa, Sąd Apelacyjny w Łodzi nie podziela. Za ugruntowane bowiem należy uznać orzecznictwo, że etatowy słuchacz Wyższej Szkoły (...) w L. nie pełnił służby w organach bezpieczeństwa państwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2011r. II UZP 10/11, OSNP 2012/23-24/298; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 21 marca 2013r., III AUa 83/13, LEX nr 1298964). Zatem, gdyby ubezpieczony w spornym okresie od 31 lipca 1988r. do 22 czerwca 1989r. był etatowym słuchaczem (...) w L., to okres ten nie byłby uznany za okres służby w organach bezpieczeństwa państwa i podlegałby przeliczeniu przelicznikiem 2,6 za każdy rok służby. Jednak w spornym okresie od 31 lipca 1988r. do 22 czerwca 1989r. W. Ś. nie był etatowym słuchaczem (...) w L., a nadal pełnił służbę w Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych w R., który wypłacał mu wynagrodzenie. Ta okoliczność nie była sporna między stronami postępowania, a nadto znajduje potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach emerytalnych jak też w oświadczeniu wnioskodawcy złożonym na rozprawie przed Sądem I instancji. Z przedłożonej, a nie kwestionowanej przez ubezpieczonego dokumentacji, tj. informacji IPN o przebiegu służby wynika, że wnioskodawca w okresie od 16 grudnia 1986r. do 11 grudnia 1989r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa – Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych w R., z zapisów przebiegu służby wynika, że z dniem 31 lipca 1988r. W. Ś. jako funkcjonariusz (...) w R. został skierowany na rok akademicki 1988-89 do Stacjonarnego Studium (...) w L. (k. 30 akt IPN), słuchaczem Studium (...) w L. był do 23 czerwca 1989r. (k. 32 akt IPN), a w trakcie nauki wnioskodawca pozostawał na etacie jednostki macierzystej tzn. (...) w R. – V Referatu SB, gdyż brak informacji o przeniesieniu w stan etatowy słuchaczy (...). Ze skierowaniem do stacjonarnego Studium (...) w L. wiązało się jedynie wstrzymanie z dniem 31 lipca 1988r. wypłaty dodatku specjalnego w kwocie 500 zł (k. 33 akt IPN). Ponadto, zgodnie z regulaminem studiów (...) w L. „słuchacze odbywający studia na Studium (...) pozostają w okresie trwania studiów na etacie jednostek macierzystych”. (pismo IPN – k. 64 akt). Wnioskodawca nie zakwestionował żadnego ze wskazanych dokumentów, a na rozprawie w dniu 18 września 2013 r. (k. 170v akt) potwierdził, że od 31 lipca 1988r. do 22 czerwca 1989r. przebywał na (...) Studium (...) w L., i że gdy był słuchaczem Wyższej Szkoły (...) w L., to był zatrudniony w Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych w R., i ten pracodawca wypłacał mu wynagrodzenie, gdyż „w L. żadnych pieniędzy nie otrzymywałem”. W ocenie Sądu Apelacyjnego w Łodzi, takie ustalenie winno skutkować oddaleniem odwołania bez jakichkolwiek dalszych rozważań o charakterze prawnym Wyższej Szkoły (...) w L.. Skoro bowiem wnioskodawca przez cały czas był etatowym funkcjonariuszem służby bezpieczeństwa, skoro macierzysty zakład pracy płacił mu wynagrodzenie, to znaczy, że w tym czasie pełnił on służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji (...) w rozumieniu art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Kontynuowanie nauki - jak wyjaśnił sam wnioskodawca - związane było z awansem zawodowym, tj. uzyskaniem wyższego stopnia podoficerskiego. Skoro więc bezspornym jest, że wnioskodawca był uczącym się w szkole funkcjonariuszem służby bezpieczeństwa a nie

etatowym słuchaczem szkoły, to jego odwołanie musiało ulec oddaleniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 9 października 2013r., III AUa 178/13, LEX nr 1428000). Zasygnalizować też trzeba, że sformułowanie pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa odrywa się od faktycznie wykonywanych w ramach tej służby czynności. Innymi słowy, dla oceny, czy funkcjonariusz pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa nie ma znaczenia jakie czynności wykonywał. Istotne jest, czy pełnił służbę (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 13 kwietnia 2012r., III AUa 1708/11, LEX nr 1213810, z dnia 11 grudnia 2013r., III AUa 3639/12, LEX nr 1441127, z dnia 17 grudnia 2013r., III AUa 3760/12, LEX nr 1444562).

W tym stanie rzeczy, z omówionych wyżej względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.